

Zajedničko izvješće Vijeća i Komisije za 2015. godinu o provedbi strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.)

Novi prioriteti za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja

(2015/C 417/04)

1. KONTEKST

Europa je suočena s nizom hitnih zadataka: ponovnom uspostavom stvaranja radnih mjesta i gospodarskog napretka, postizanjem održivog rasta, premošćivanjem nedostataka u području ulaganja, jačanjem socijalne kohezije, koordiniranjem odgovora na migracijski tok, posvećivanjem posebne pažnje sprečavanju radikalizacije i nasilja. Europa istodobno mora riješiti dugoročne izazove kao što su starenje, prilagodba digitalnom dobu i konkurentnost u globalnom gospodarstvu utemeljenom na znanju.

Odgovor politika Europe u okviru političkih smjernica Europske komisije pod naslovom „Novi početak za Europu: moj program za zapošljavanje, rast, pravednost i demokratske promjene” ⁽¹⁾ nov je početak. Postoje snažni gospodarski argumenti u prilog tome da bi obrazovanje i osposobljavanje, kao sektor kojim se pogoduje razvoju, mogli imati presudnu ulogu u okviru tog novog programa. Ulaganje u ljudski kapital dobro je potrošen novac. Kvalitetnim obrazovanjem i osposobljavanjem potiče se promicanje održivog gospodarskog rasta, kao i održivog razvoja: njima se podupiru istraživanja i razvoj, inovativnost, produktivnost i konkurentnost. Države članice trebale bi izvršiti potrebna ulaganja u sve sustave obrazovanja i osposobljavanja u svrhu poboljšanja njihove učinkovitosti i djelotvornosti u podizanju vještina i kompetencija radne snage, omogućujući im tako da bolje predvide i ispune potrebe dinamičnih tržišta rada koje se brzo mijenjaju u gospodarstvu koje se sve više digitalizira i u kontekstu tehnoloških okolišnih i demografskih promjena. Države članice trebale bi pojačati napore na poboljšanju pristupa kvalitetnom cjeloživotnom učenju te provoditi strategije aktivnog starenja koje omogućuju dulji radni vijek.

Tragični valovi nasilnog ekstremizma početkom 2015. bili su neugodan podsjetnik na ranjivost naših društava. Obrazovanje i osposobljavanje imaju važnu ulogu u osiguravanju da se ljudske i građanske vrijednosti koje dijelimo očuvaju i prenose budućim generacijama, u promicanju slobode mišljenja i izražavanja, socijalne uključenosti i poštovanja drugih, kao i u borbi protiv diskriminacije u svim njezinim oblicima i njezinom sprečavanju, u osnaženom poučavanju tih temeljnih vrijednosti i njihovu prihvaćanju te uspostavljanju temelja za uključivija društva putem obrazovanja, počevši od najranije dobi. ⁽²⁾ Obrazovanje i osposobljavanje mogu pomoći u borbi protiv siromaštva i društvene isključenosti te njihovu sprečavanju, u promicanju međusobnog poštovanja i izgradnji temelja otvorenog i demokratskog društva na kojem počiva aktivno građanstvo.

U isto vrijeme sustavi obrazovanja i osposobljavanja suočavaju se s izazovom osiguravanja jednakog pristupa visokokvalitetnom obrazovanju, posebno uspostavljanjem kontakta s osobama u najnepovoljnijem položaju i integriranjem osoba različitog podrijetla, među ostalim odgovarajućim integriranjem novopristiglih migranata ⁽³⁾, u okruženje za učenje, čime se potiče uzlazna socijalna konvergencija.

S obzirom na navedeno, obrazovanje i osposobljavanje znatno doprinose nizu strategija i inicijativa EU-a, uključujući strategiju Europa 2020., Garanciju za mlade, Inicijativu za zapošljavanje mladih, inicijativu za jedinstveno digitalno tržište, Europski program sigurnosti, Europski migracijski program te Plan ulaganja za Europu, pri čemu se u potpunosti poštuje nadležnost država članica za vlastite sustave obrazovanja i osposobljavanja. Strateškim okvirom za europsku suradnju u obrazovanju i osposobljavanju do 2020. (ET 2020.) dopunjuju se nacionalne mjere te se međusobnom razmjenom iskustava, uzajamnim učenjem te prikupljanjem dokaza i podataka podupiru države članice u provedbi reformi kojima će se dodatno poboljšati njihovi rezultati.

Obrazovanjem i osposobljavanjem pojedincima se pružaju znanje, vještine i kompetencije kojima im se omogućuje da rastu i da utječu na svoju situaciju tako što im se otvaraju nove perspektive, oprema ih se za budući život, uspostavljaju se temelji za aktivno građanstvo i demokratske vrijednosti te promiču uključenost, pravednost i jednakost.

⁽¹⁾ Predsjednik Komisije Jean-Claude Juncker predstavio ih je Europskom parlamentu 15. srpnja 2014. u Strasbourgu.

⁽²⁾ Deklaracija o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije putem obrazovanja, Pariz, 17. ožujka 2015.

⁽³⁾ Kad god se u ovom tekstu spominju migranti primjenjuje se sljedeće:

Time se ne dovodi u pitanje pravna situacija u vezi s pristupom obrazovanju i osposobljavanju za različite kategorije migranata, kako je utvrđeno u primjenjivom međunarodnom pravu, pravu Europske unije i nacionalnom pravu.

U Komisijinu *Pregledu obrazovanja i osposobljavanja* iz 2015. vidljivo je da i dalje postoje ozbiljni izazovi:

- diljem EU-a 22 % petnaestogodišnjaka postiže nezadovoljavajuće rezultate u matematici. Među učenicima niskog socioekonomskog statusa to iznosi zabrinjavajućih 36,6 %. Osim toga, 18 % petnaestogodišnjaka u EU-u postiže slabe rezultate u čitanju, a 17 % postiže nezadovoljavajuće rezultate u prirodoslovlju. Nezadovoljavajući rezultati u tim područjima učenja 60 % su rašireniji među dječacima nego među djevojčicama; ⁽⁴⁾
- jedna od četiriju odraslih osoba u Europi ulovljena je u zamku niskih kvalifikacija, zamku kojom im se ograničava pristup tržištu rada te istodobno zatvaraju putovi za daljnje obrazovanje ili osposobljavanje. Samo 4,4 % od 66 milijuna odraslih koji su u najboljem slučaju stekli niže sekundarno obrazovanje sudjeluju u obrazovanju odraslih; ⁽⁵⁾
- postotak ranog napuštanja školovanja ⁽⁶⁾ trenutačno je 11,1 %. Iako je postignut dobar napredak prema ostvarenju zajedničkog glavnog cilja u okviru strategije Europa 2020., diljem Europe i dalje postoji više od 4,4 milijuna osoba koje su rano napustile školovanje, a oko 60 % tih osoba neaktivno je ili nezaposleno, što znači veći rizik od socijalne isključenosti i nižeg građanskog angažmana;
- stjecanje visokog obrazovanja ⁽⁷⁾ i dalje se poboljšava i sada je na razini od 37,9 %. Ponovno, postignut je dobar napredak prema postizanju zajedničkog glavnog cilja u okviru strategije Europa 2020., ali zapošljivost osoba s diplomom i dalje stagnira diljem EU-a.

Opsežan pregled stanja strateškog okvira ET 2020. u sredini programskog razdoblja proveden 2014., u koji su bile uključene države članice i ključni dionici te na kojem se temelji ovo izvješće, doveo je do triju glavnih zaključaka:

- potvrđena je vrijednost integriranog okvira kojim su obuhvaćeni obrazovanje i osposobljavanje na svim razinama. Usklađenost politike od ranog i predškolskog te školskog odgoja i obrazovanja do visokog obrazovanja, strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te obrazovanja odraslih nužna je zbog današnje potrebe za fleksibilnošću i propusnošću među iskustvima učenja, čime se poštuje načelo cjeloživotnog učenja;
- četiri strateška cilja okvira ET 2020. (i trenutačne referentne vrijednosti EU-a) i dalje vrijede jer su na sveobuhvatan način usmjeren na budućnost utvrđeni u zaključcima Vijeća iz 2009. o strateškom okviru ET 2020., zbog čega se smatraju solidnom osnovom za aktivnosti u tom okviru do 2020. Međutim, potrebno je preusmjeriti pozornost politike kako bi se obuhvatili aktualni gospodarski izazovi, izazovi u području zapošljavanja te uloga obrazovanja u promicanju jednakosti i uključenosti, kao i u prenošenju zajedničkih europskih vrijednosti, međukulturnih kompetencija i aktivnoga građanstva;
- strateškim okvirom ET 2020. daje se važan doprinos ukupnom programu EU-a za radna mjesta, rast i ulaganja, uključujući europski semestar. U tom pogledu bilo bi moguće pojačati rad na prikupljanju podataka i uzajamnom učenju u pogledu izazova povezanih s reformama, kao i, prema potrebi, relevantnost tog okvira za pojedine zemlje.

S obzirom na gore utvrđene izazove i zaključke u području politike, a kako bi se strateški okvir ET 2020. uspješnije uskladio s političkim mandatom i prioritetima EU-a, u ovom se Zajedničkom izvješću predlaže usmjeravanje europske suradnje u tom okviru do 2020., čime će se radni ciklus te strategije produljiti s tri na pet godina.

2. GLAVNI IZAZOVI KOJIMA SE ODREĐUJE ODABIR BUDUĆIH PRIORITETA

Na temelju pregleda stanja, prepoznajući pritom razlike među državama članicama, u ovom su poglavlju predstavljene glavni događaji i izazovi u području europskog obrazovanja i osposobljavanja koji su doveli do utvrđivanja novih **prioritetnih područja** i **konkretnih pitanja** za nastavak rada do 2020.

Nova *prioritetna područja* su sljedeća:

- relevantno i visokokvalitetno znanje, vještine i kompetencije razvijene tijekom cjeloživotnog učenja, usmjerene na ishode učenja u svrhu zapošljivosti, inovativnosti, aktivnog građanstva i dobrobiti;
- uključivo obrazovanje, jednakost, pravednost, nediskriminacija i promicanje građanskih kompetencija;

⁽⁴⁾ Rezultati OECD-ova istraživanja PISA za 2012.: Izvršnost putem jednakosti.

⁽⁵⁾ Istraživanje o vještinama odraslih: posljedice za politike obrazovanja i osposobljavanja u Europi, Europska komisija (2013.).

⁽⁶⁾ Udio stanovnika u dobi od 18 do 24 godine koji imaju samo niže sekundarno obrazovanje ili manje od toga i više ne sudjeluju u obrazovanju ili osposobljavanju.

⁽⁷⁾ Postotak osoba u dobi od 30 do 34 godine koje su uspješno završile tercijarnu razinu obrazovanja (Eurostat).

- otvoreno i inovativno obrazovanje i osposobljavanje, uključujući potpuno prihvaćanje digitalnog doba;
- snažna potpora za učitelje i nastavnike, predavače, ravnatelje škola i drugo odgojno-obrazovno osoblje;
- transparentnost i priznavanje vještina i kvalifikacija radi olakšavanja mobilnosti u svrhu učenja te mobilnosti radne snage;
- održivo ulaganje, kvaliteta i učinkovitost sustava za obrazovanje i osposobljavanje.

Ta prioritetna područja i konkretna pitanja povezana s njima opisana su u Prilogu ovom izvješću.

2.1 Kvaliteta i relevantnost ishoda učenja ključne su za razvoj vještina i kompetencija

Zbog niskih razina osnovnog znanja i vještina u Europi usporen je gospodarski napredak i ozbiljno ograničeno profesionalno, društveno i osobno ispunjenje pojedinaca. Kako bi se poboljšalo zapošljivost, inovativnost i aktivno građanstvo i oslanjajući se na Preporuku Europskog parlamenta i Vijeća iz 2006. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje, osnovne vještine moraju biti povezane s drugim ključnim kompetencijama i stavovima: kreativnošću, poduzetništvom i inicijativnošću, digitalnim kompetencijama⁽⁸⁾, poznavanjem stranih jezika, kritičkim razmišljanjem, među ostalim putem internetske i medijske pismenosti, te vještinama u kojima se odražavaju rastuće potrebe, kao što su potrebe zelenog gospodarstva te digitalnih sektora i sektora zdravstva.

Kvalitetu ishoda učenja treba poticati tijekom cijelog života. Premda je većina država članica već uvela sveobuhvatne strategije cjeloživotnog učenja, sve bi zemlje trebale razviti takve strategije i osigurati propusnost između različitih oblika i razina učenja te povezanost obrazovanja i osposobljavanja s poslom. Za to su potrebni stalni napor i u području koordinacije i partnerstva među različitim obrazovnim sektorima te između obrazovnih ustanova i relevantnih dionika.

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje (ECEC) početna su točka i jedan od najučinkovitijih načina za poboljšanje rezultata u ključnim kompetencijama, ali to se područje suočava s dvostrukim izazovom širenja pristupa i poboljšanja kvalitete. Pružanje usluga odgoja i obrazovanja za djecu mlađu od tri godine posebno je problematično u nekim zemljama. Kako je predloženo okvirom kvalitete za rani i predškolski odgoj i obrazovanje koji su razvili stručnjaci država članica tijekom prethodnog radnog ciklusa, ključna područja za daljnji rad mogla bi uključivati poboljšanje pristupa, usredotočenost na osobe u nepovoljnom položaju, profesionalizaciju osoblja i učinkovite sustave upravljanja, kurikuluma, financiranja i praćenja.

Mjere usmjerene na smanjenje ranog napuštanja školovanja uvele su sve države članice, ali njima se u nekim slučajevima ne doprinosi sveobuhvatnim strategijama koje se zahtijevaju u skladu s Preporukom Vijeća iz 2011. (9), ili odgovarajućim politikama koje se temelje na dokazima. Za uspjeh su potrebne dugoročna predanost i međusektorska suradnja usmjerene na odgovarajuću kombinaciju mjera prevencije, rane intervencije i kompenzacije. Politike u vezi s ranim napuštanjem školovanja koje se provode u školama trebale bi uključivati suradničke pristupe, aktivnu uključenost roditelja, partnerstva s vanjskim dionicima i zajednicom, mjere za podupiranje dobrobiti učenika te usmjeravanje i savjetovanje visoke kvalitete, čime se osigurava da svaki učenik ima istu priliku da pristupi visokokvalitetnom obrazovanju, sudjeluje u njemu i ima koristi od njega te omogućuje svim učenicima da ispunje svoj puni potencijal.

Sustavima visokog obrazovanja trebalo bi jačati gospodarstvo znanja i odgovarati na potrebe društva. Visokim obrazovanjem potrebno je učinkovito odgovoriti na zahtjeve društva i tržišta rada koji se mijenjaju, poboljšanjem europskih vještina i ljudskog kapitala te jačanjem njegova doprinosa gospodarskom rastu. Kako bi se to postiglo, trebalo bi osigurati da se modernizacija usmjeri na sinergije između obrazovanja, istraživanja, inovacija i zapošljavanja, stvarajući veze između visokih učilišta i lokalne okoline i regija, primjenjujući inovativne pristupe za povećanje relevantnosti studijskih programa, među ostalim upotrebom informacijskih i komunikacijskih tehnologija, poboljšavajući prijelaze na zaposlenje i jačajući međunarodnu suradnju. Premda je smanjenje stope napuštanja školovanja i povećanje stope završetka obrazovanja i dalje izazov za brojne države članice, posebno među skupinama u nepovoljnom položaju, prioritet je potreba osiguravanja da svi oblici visokog obrazovanja studentima pruže relevantna napredna znanja, vještine i kompetencije koje ih pripremaju za buduće karijere. Visokim obrazovanjem također se može pomoći pripremiti studente za aktivno građanstvo koje se temelji na otvorenom stavu i kritičkom razmišljanju te pružiti potporu osobnom razvoju, dok istodobno ispunjava svoju ulogu u prenošenju i stvaranju znanja.

⁽⁸⁾ Učenje i usvajanje digitalnih vještina nadilaze same informacijske i komunikacijske vještine i uključuju sigurnu, suradničku i kreativnu upotrebu informacijske i komunikacijske tehnologije, uključujući programiranje.

⁽⁹⁾ Ujedinjena Kraljevina glasovala je protiv te Preporuke.

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje imaju ključnu ulogu u razvoju relevantnih vještina. Stopa zaposlenosti osoba sa završenim strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem već sada je visoka u većini država članica. To se može zahvaliti i mjerama usmjerenima na poboljšanje rezultata, kvalitete i privlačnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koje su poduzete u razdoblju od 2011. do 2014. u svrhu provođenja ciljeva definiranih u Izjavi iz Bruges iz 2010. u sklopu Kopenhaškog procesa. Trebale bi slijediti daljnje reforme, u skladu sa srednjoročnim ciljevima kako su definirani u zaključcima iz Rige od 22. lipnja 2015. (vidjeti Prilog). Na razvoju relevantnih vještina trebalo bi raditi daljnjim promicanjem svih oblika učenja kroz rad, kao što su stažiranje, naukovanje i dvojni programi za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, jačanjem Europskog saveza za naukovanje, razvijanjem daljnjih partnerstava sa svim dionicima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini i poboljšanjem predviđanja potreba za vještinama. Istodobno bi trebalo poboljšati inicijalno obrazovanje i trajno stručno usavršavanje nastavnika, predavača i mentora u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, među ostalim stručnom praksom u svijetu poslovanja i industriji kako bi bili u tijeku s razvojem u tom području.

Obrazovanje odraslih kao temelj za razvoj postojećih i stjecanje novih vještina, aktivno građanstvo i socijalnu koheziju. Zbog nedavnih anketa ⁽¹⁰⁾ koje su pokazale niske razine osnovnih vještina kod odraslih, zajedno s utjecajem globalizacije na potrebe za vještinama i visoke razine nezaposlenosti, potrebno je ojačati provedbu obnovljenog Europskog programa za obrazovanje odraslih. Prioriteti bi trebali uključivati učinkovitije upravljanje, znatna povećanja ponude i sudjelovanja, fleksibilnije pružanje, širi pristup, temeljitije praćenje i bolje osiguravanje kvalitete (vidjeti Prilog). Obrazovanje odraslih daje nedavno pristiglim migrantima i osobama migrantskog podrijetla priliku za daljnje obrazovanje ili prekvalifikaciju i povećava prilike tih pojedinaca da se dokažu na tržištu rada i integriraju u društvo.

2.2 Obrazovanje i osposobljavanje ključni su za promicanje socijalne kohezije, jednakosti, nediskriminacije i građanskih kompetencija

Razina nejednakosti u većini europskih zemalja i zemalja OECD-a najviša je u posljednjih 30 godina, što negativno utječe na obrazovne ishode jer obrazovni sustavi obično odražavaju postojeće obrasce socioekonomskog statusa. Stoga se prekidanje međugeneracijskog kruga niskih kvalifikacija mora smatrati prioritetom. Većina država članica poduzela je mjere za poboljšanje pristupa obrazovanju za učenike u nepovoljnom položaju. Ipak, i dalje postoji znatan obrazovni jaz te je pristup kvalitetnom obrazovanju i osposobljavanju, počevši s ranim i predškolskim odgojem i obrazovanjem, i dalje izazov u nekim dijelovima dijelova EU-a. Potrebne su učinkovite mjere za odgovaranje na raznolikost u svim njezinim oblicima i za pružanje uključivog obrazovanja i osposobljavanja za sve učenike, s naglaskom na skupinama u nepovoljnom položaju kao što su učenici s posebnim potrebama, novopristigli migranti, osobe migrantskog podrijetla i Romi. Potrebno je u potpunosti mobilizirati program Garancija za mlade (tj. ulasci na tržište rada, naukovanja i druga prilika za obrazovanje i osposobljavanje).

Rodne razlike u obrazovanju i osposobljavanju, koje se temelje i na nastavku rodnih stereotipa, moraju se riješiti, jednako kao i rodne razlike u odabiru obrazovanja. Zlostavljanje među vršnjacima, uznemiravanje i nasilje u okruženju za učenje, uključujući nasilje povezano s rodom, ne smiju se tolerirati. Odgojno-obrazovne ustanove i učitelji i nastavnici, predavači, ravnatelji škola i drugo odgojno-obrazovno osoblje moraju biti opremljeni te im se mora pružiti potpora kako bi se učenicima u njihovim okruženjima za učenje omogućila uključenost, jednakost, pravednost, nediskriminacija i demokratsko građanstvo. Otvorena okruženja za učenje, kao što su javne knjižnice, otvoreni centri za obrazovanje odraslih i otvorena sveučilišta, trebala bi imati ovlasti kao sredstva za promicanje socijalne uključenosti.

U izjavi ministara obrazovanja donesenoj u Parizu 17. ožujka 2015. pozvalo se na djelovanje na svim razinama kako bi se pojačala uloga obrazovanja u promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije, čime se jača socijalna kohezija i pomaže mladima da postanu odgovorni, otvorena uma te aktivni članovi našeg raznolikog i uključivog društva ⁽¹¹⁾. Obrazovanje je važno za sprečavanje i borbu protiv marginalizacije i radikalizacije. Daljnji rad na pitanjima iz te izjave ključan je prioritet u novom radnom ciklusu. Odvijat će se u obliku zajedničke analize, suradničkog učenja, sastanaka, širenja dobre prakse i konkretnih mjera koje se financijski podupiru u okviru programa Erasmus+, u skladu s četiri područja utvrđena u izjavi: i) osiguranjem da djeca i mladi stječu socijalne, građanske i međukulturne kompetencije promicanjem demokratskih vrijednosti i temeljnih prava, socijalne uključenosti i

⁽¹⁰⁾ Vidjeti posebno OECD-ovo Istraživanje o vještinama odraslih provedeno u sklopu Programa za međunarodnu procjenu kompetencija odraslih (PIAAC).

⁽¹¹⁾ Neformalno obrazovanje bitno je za promicanje društvenog i demokratskog sudjelovanja mladih, što je jedan od prioriteta okvira suradnje EU-a u području mladih (Izvješće EU-a o mladima za 2015.).

nediskriminacije, kao i aktivnog građanstva; ii) jačanjem kritičkog razmišljanja i medijske pismenosti; iii) poticanjem obrazovanja djece i mladih u nepovoljnom položaju te iv) promicanjem međukulturnog dijaloga putem svih oblika učenja u suradnji s drugim relevantnim politikama i dionicima.

Važnost gore navedenih područja djelovanja osnažena je trenutačnim priljevom migranata u Europu. Dolazak osoba različitog podrijetla predstavlja izazov za sektor obrazovanja i osposobljavanja i njegove dionike u cijeloj Europi. Za one migrante koji ostaju u našim zemljama integracija u obrazovanje i osposobljavanje ključan je korak prema njihovoj socijalnoj uključenosti, zapošljivosti, profesionalnom i osobnom ispunjenju te aktivnom građanstvu. U tom kontekstu najvažniji prioritet jest olakšavanje učinkovitog usvajanja jednog ili više jezika zemlje domaćina. Nadalje, uspješna integracija migranata ovisi i o razvoju međukulturnih vještina učitelja i nastavnika, predavača, ravnatelja škola, drugih članova odgojno-obrazovnog osoblja, učenika i roditelja kako bi se osigurala bolja spremnost za multikulturnu različitost u okruženju za učenje. Europskom dimenzijom migracija naglašava se primjerenost pružanja pune potpore državama članicama u njihovim integracijskim djelovanjima, npr. putem zajedničke analize, uzajamnog učenja, konferencija i širenja dobrih praksi.

2.3 Za relevantno i kvalitetno učenje potrebni su...

Aktivnija upotreba inovativnih pedagoških metoda i alata za razvoj digitalnih kompetencija: Obrazovanje i osposobljavanje, na svim razinama, mogu imati koristi od uvođenja prokušanih inovativnih pedagoških praksi i didaktičkih materijala čija je sposobnost da na konkretan način doprinesu uključivom, sudjelujućem učenju za različite učenike dokazana. Nekoliko država članica izvijestilo je o inicijativama za poboljšanje digitalnih kompetencija učitelja i nastavnika te učenika, a jedna je trećina država članica uvela nacionalne strategije za digitalizaciju obrazovanja. Ipak, i dalje postoje golemi izazovi. Društva su sve više digitalna, zbog čega raste potražnja za digitalnim kompetencijama. Tu potrebu treba riješiti kroz obrazovanje i osposobljavanje, za što su potrebna ulaganja u infrastrukturu, promjene u organizaciji, digitalni uređaji i digitalne kompetencije učitelja i nastavnika, predavača, ravnatelja škola i drugih članova odgojno-obrazovnog osoblja, kao i stvaranje digitalnih (i otvorenih) obrazovnih resursa i visokokvalitetnog softvera za obrazovanje. U obrazovanju i osposobljavanju trebalo bi iskoristiti prednosti novog napretka u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija te usvojiti inovativne i aktivne pedagoške metode temeljene na participativnim metodama i metodama koje se temelje na projektima. Otvorenim okruženjima za učenje, kao što su javne knjižnice, otvoreni centri za obrazovanje odraslih i otvorena sveučilišta, može se potaknuti suradnja među obrazovnim sektorima, među ostalim za učenike u nepovoljnom položaju.

Snažna potpora za učitelje i nastavnike, predavače, ravnatelje škola i druge članove odgojno-obrazovnog osoblja koji imaju ključnu ulogu osiguravanju uspjeha učenika i provedbi obrazovne politike: Brojne države članice izvješćuju o mjerama za poboljšanje obrazovanja i stručnog usavršavanja učitelja i nastavnika i naglašavaju potrebu za svrsishodnošću inicijalnog obrazovanja te trajnog stručnog usavršavanja učitelja i nastavnika te predavača, u kojima se kombiniraju predmetno znanje, pedagogija i praksa. Prioritet je i dalje opremanje relevantnog osoblja na svim razinama i u svim sektorima obrazovanja i osposobljavanja snažnim pedagoškim vještinama i kompetencijama, koje se temelji na solidnom istraživanju i praksi. Trebali bi biti osposobljeni za bavljenje individualnim potrebama i sve većom raznolikošću učenika u pogledu njihova društvenog, kulturnog, ekonomskog i zemljopisnog podrijetla, za sprečavanje ranog napuštanja školovanja i za upotrebu inovativnih pedagoških mjera i alata informacijskih i komunikacijskih tehnologija na optimalan način, a na početku njihove karijere potrebno im je pružiti potporu pri uvođenju u rad.

Kvalitetno poučavanje u brojnim je zemljama sve češće otežano zbog nedostatka osoblja, a interes za nastavničku karijeru u znatnom je padu. Stoga bi države članice trebale poduzeti mjere kako bi se povećalo privlačnost i status nastavničke struke.⁽¹²⁾ Potrebne su sveobuhvatne dugoročne politike kako bi se osigurao odabir najpogodnijih kandidata, s različitim podrijetlom i iskustvom, a učiteljima i nastavnicima pružile privlačne prilike za razvoj karijere, također i s ciljem ublažavanja postojeće izrazite rodne pristranosti.

Olakšavanje mobilnosti u svrhu učenja na svim razinama: Prvi Pregled mobilnosti (2014.), sastavljen u sklopu daljnjeg djelovanja slijedom Preporuke Vijeća iz 2011. o mobilnosti u svrhu učenja, pokazuje da se uvjeti za mobilnost u svrhu učenja uvelike razlikuju među državama članicama, pri čemu i dalje postoje znatne prepreke u smislu informiranja, podrške studentima i priznavanja. Potrebno je razviti i provoditi mjere u pogledu transparentnosti, osiguravanja kvalitete te vrednovanja i priznavanja vještina i kvalifikacija. Za praćenje činjeničnog stanja u vezi s mobilnošću potrebni su kvalitetniji podaci.

Pružanje potpore internacionalizaciji visokog obrazovanja i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ostat će prioritet. To bi moglo uključivati suradnju u području politika s drugim svjetskim regijama u vezi s osiguravanjem kvalitete i promicanjem ishoda učenja, razvoj strateških partnerstava i zajedničkih nastavnih i studijskih programa te promicanje mobilnosti učenika i studenata, osoblja i istraživača, kao i rad na olakšavanju upotrebe kvalifikacija stečenih izvan EU-a.

⁽¹²⁾ Mjere politika za poboljšanje privlačnosti nastavničke struke u Europi, Europska komisija (2013.).

Poboljšani i pojednostavnjeni alati EU-a za transparentnost i priznavanje i veća sinergija među njima: Alati za transparentnost i priznavanje nužni su za mobilnost, zapošljivost i cjeloživotno učenje. Upotreba nekih od njih, poput Europassa, široko je rasprostranjena. S ciljem osiguravanja veće transparentnosti većina država članica razvila je nacionalne kvalifikacijske okvire i povezala ih s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Nekoliko država članica uvelo je Europski sustav kredita u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (ECVET), Europski okvir za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET) i Kvalifikacijski okvir Europskog prostora visokog obrazovanja (QF-EHEA).

U daljnjem radu trebalo bi promicati vrednovanje neformalnog i informalnog učenja te olakšati postizanje transparentnosti i usporedivosti kvalifikacija diljem Europe. U pogledu nedavno pristiglih migranata postojeći bi instrumenti transparentnosti mogli pomoći boljem razumijevanju stranih kvalifikacija u EU-u i obrnuto. Odgovarajućim priznavanjem i vrednovanjem može se pridonijeti prihvaćanju otvorenih i inovativnih oblika učenja, među ostalim onih u kojima se upotrebljava digitalna tehnologija.

U daljnjem radu također bi se trebalo usredotočiti na učinkovitiju provedbu Europskog kvalifikacijskog okvira i nacionalnih kvalifikacijskih okvira te na daljnji razvoj Europskog kvalifikacijskog okvira s ciljem povećanja transparentnosti i usporedivosti kvalifikacija. Upotrebom Europskog kvalifikacijskog okvira i nacionalnih kvalifikacijskih okvira mogu se poduprijeti postojeći načini priznavanja, a time i olakšati postupak priznavanja.

Posebnu bi pažnju, nakon preliminarne procjene učinka, trebalo posvetiti i pojednostavnjivanju i racionalizaciji postojećih instrumenata EU-a poput alata, portala i drugih usluga za vještine i kvalifikacije usmjerenih na širu javnost kako bi se tu javnost bolje informiralo.

Nadoknađivanje nedostataka u području ulaganja: Učinkovito ulaganje u kvalitetno obrazovanje i osposobljavanje izvor je održivog rasta. Ipak, od gospodarske krize javni su proračuni ostali ograničeni, a nekoliko je država članica realno srezalo troškove za obrazovanje i osposobljavanje. To upućuje na potrebu da se državama članicama pruži potpora u osmišljavanju reformi kojima će se kvaliteta obrazovanja i osposobljavanja postizati učinkovitije, u okviru širokog društvenog konteksta. Plan ulaganja za Europu, program Erasmus+ te europski strukturni i investicijski fondovi, uključujući Inicijativu za zapošljavanje mladih i program Obzor 2020., mogu pomoći u poticanju ulaganja i podupiranju prioriteta politike u okviru ET 2020., istodobno osiguravajući snažnu povezanost s politikama.

3. UPRAVLJANJE I RADNE METODE

Od Zajedničkog izvješća iz 2012. upravljanje okvirom ET 2020. poboljšalo se, posebno u vezi s unapređenjem prikupljanja podataka (*Pregled obrazovanja i osposobljavanja*), primjenjivošću rada radnih skupina i razvojem stalnih platformi za razmjenu mišljenja između ključnih dionika, kao što je Forum o obrazovanju, osposobljavanju i mladima. Pregled stanja upućuje na konsenzus o sljedećem pristupu za idući radni ciklus:

- **pouzdana analitički podaci i praćenje napretka** nužni su za učinkovitost okvira ET 2020. i provodit će se u suradnji s Eurostatom, mrežom Eurydice, centrom Cedefop, OECD-om i drugim organizacijama;
- pojednostavnjivanje i **racionalizacija izvješćivanja** u okviru ET 2020. i dalje su među prioritetima i te će se mjere poduprijeti produljenjem radnog ciklusa na pet godina. Analitički podaci i aktualne činjenice te dostupne brojke optimalno će se iskoristiti, na primjer putem mreže Eurydice i centra Cedefop (ReferNet). Istodobno će se u poglavljima Pregleda obrazovanja i osposobljavanja koja se odnose na pojedine zemlje u obzir uzeti ažurirani nacionalni podaci ako su metodološki pouzdani;
- **snažnijom povezanošću između obrazovanja, poslovnog sektora i istraživanja te uključivanjem socijalnih partnera i civilnog društva** pojačat će se utjecaj okvira ET 2020. i relevantnost obrazovnih sustava za povećanje europskog kapaciteta za inovacije. U radu na ostvarenju tih ciljeva predvodnici su Udruživanje znanja i Udruživanje sektorskih vještina u okviru programa Erasmus+, aktivnosti Marie Skłodowska-Curie te Europski institut za inovacije i tehnologiju u okviru programa Obzor 2020. Jednako će se tako poticati suradnja s dionicima u okviru Foruma o obrazovanju, osposobljavanju i mladima, Europskog foruma sveučilišta i poslovnog svijeta, Europskog poslovnog foruma o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te tematskih foruma u državama članicama. Nastojat će se surađivati s europskim civilnim društvom i europskim socijalnim partnerima kako bi se omogućilo optimalno iskorištavanje njihove stručnosti i mogućnosti za informiranje javnosti.

Alati u sklopu okvira ET 2020. pokazali su se vrijednima, ali nisu uvijek bili učinkoviti na nacionalnoj razini, posebno zbog nedostatne sinkronizacije aktivnosti, nedostataka u širenju podatka i niske nacionalne svijesti o korisnosti rezultata tih alata. Paket alata u okviru ET 2020. poboljšat će se:

- radi povećanja transparentnosti i koherentnosti aktivnosti u okviru ET 2020. Komisija će, u suradnji s državama članicama (uključujući trio predsjedništava Vijeća), pripremiti **okvirni ažurirani radni plan za okvir ET 2020.** u kojem će biti integriran i iznesen jasan pregled ključnih aktivnosti te seminara za uzajamno učenje planiranih za neformalne sastanke viših dužnosnika, tj. tijekom sastanaka čelnika uprava za škole, strukovno obrazovanje i osposobljavanje te visoko obrazovanje („sastanci čelnika uprava”), Skupine predstavnika na visokoj razini za obrazovanje i osposobljavanje, radnih skupina za ET 2020., Savjetodavne skupine za Europski kvalifikacijski okvir te Stalne skupine za pokazatelje i referentne vrijednosti;
- od 2016. nova generacija **radnih skupina** ⁽¹³⁾ radit će na **konkretnim pitanjima** okvira ET 2020. navedenima u Prilogu. Njihove će mandate predložiti Komisija, a bit će prilagođeni s obzirom na komentare država članica, posebno one izražene putem Odbora za obrazovanje. Te će skupine redovito podnositi izvješća relevantnim neformalnim skupinama viših dužnosnika (tj. na sastancima čelnika uprava i Skupine predstavnika na visokoj razini za obrazovanje i osposobljavanje) koje pomažu u usmjeravanju te Odboru za obrazovanje koji relevantne rezultate predaje Vijeću. Poticati će se inovativne metode rada, a rezultati rada skupina učinkovitije će se širiti kako bi se omogućila realna razmjena znanja te olakšao daljnji rad;
- **aktivnosti uzajamnog učenja u okviru ET 2020.**, koje se obično odvijaju u radnim skupinama, pojačat će se, a državama članicama suočenima sa sličnim izazovima politika omogućit će se da rade u grupama. **Stručni pregledi stanja** koji se organiziraju na dobrovoljnoj osnovi u sklopu provedbe Zajedničkog izvješća iz 2012. i usmjereni su na izazove specifične za pojedine zemlje pokazali su se korisnima u kontekstu neformalnih sastanaka čelnika uprava, ali za njih su potrebne temeljitije pripreme i interaktivan dijalog. Posebno prilagođenim **uzajamnim savjetovanjem** također se može pružiti potpora određenim nacionalnim programima reformi; ⁽¹⁴⁾
- **širenje dobre prakse** i stečenih iskustava, pri čemu se prema potrebi upotrebljavaju podaci za više zemalja, poboljšat će se organizacijom tematskih događaja, razmjenom informacija o politikama i dogovorima o prijenosu znanja te razmjenama dobre prakse u obrazovanju. Kako bi se olakšalo učinkovito prihvaćanje određenih ključnih rezultata okvira ET 2020. među dionicima iz područja obrazovanja i osposobljavanja, posebna će pozornost biti posvećena širenju ključnih poruka na službenim jezicima EU-a, ovisno o resursima. Osim toga, mehanizmi za širenje bit će uključeni u mandate radnih skupina za ET 2020. i uključeni u ažurirani radni plan;
- **Pregled obrazovanja i osposobljavanja**, koji je usklađen s europskim semestrom i pruža aktualne podatke po temama i zemljama, sustavno će se upotrebljavati kao izvor podataka za rasprave o politikama na razini Vijeća te u Europskom parlamentu u raspravama o obrazovnim izazovima i reformama;
- iskoristit će se sve mogućnosti **programa Erasmus+** kako bi se povećao učinak alata u okviru ET 2020., među ostalim jačanjem priprema za eksperimentiranja u okviru politike u sklopu radnih skupina te primjenom podataka prikupljenih u okviru izvrsnih projekata;
- iako su poduzeti pozitivni koraci za promicanje suradnje u području obrazovanja i osposobljavanja s Odborom za zapošljavanje u sklopu daljnjeg djelovanja u odnosu na Zajedničko izvješće iz 2012., još ima prostora za istraživanje načina poboljšanja i boljeg strukturiranja tog odnosa, na primjer poticanjem rasprave o pitanjima ljudskog kapitala koja se u većoj mjeri temelji na podacima, u skladu sa zaključcima Vijeća (EPSCO) od 9. ožujka 2015.;
- pojačati suradnju unutar Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport te s drugim sastavima Vijeća.

⁽¹³⁾ Te radne skupine, koje je osnovala Komisija u sklopu radnog programa Obrazovanje i osposobljavanje 2010. kako bi provela otvorenu metodu koordinacije u obrazovanju i osposobljavanju, funkcioniraju kao forum za razmjenu najboljih praksi u tim područjima. U njima se na dobrovoljnoj osnovi okupljaju stručnjaci iz država članica.

⁽¹⁴⁾ Uzajamno savjetovanje instrument je kojim se na dobrovoljnoj i transparentnoj osnovi okupljaju stručnjaci iz istog područja iz malog broja nacionalnih uprava kako bi zemljama koje su u procesu znatnog razvoja politike osigurali vanjsko savjetovanje. Namjera je da preraste razmjenu informacija te osigura forum za nalaženje rješenja nacionalnih izazova u obliku radionice s aktivnim sudjelovanjem.

PRILOG

PRIORITETNA PODRUČJA ZA EUROPSKU SURADNJU U OBRAZOVANJU I OSPOSoblJAVANJU

Pregledom stanja u sredini programskog razdoblja potvrđena je relevantnost četiriju **strateških ciljeva** okvira ET 2020. koja je Vijeće utvrdilo 2009., odnosno:

1. ostvarivanja koncepta cjeloživotnog učenja i mobilnosti;
2. unapređenja kvalitete i učinkovitosti obrazovanja i osposobljavanja;
3. promicanja jednakosti, socijalne kohezije i aktivnog građanstva;
4. jačanja kreativnosti i inovacija, uključujući poduzetništvo, na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja.

U okviru tih strateških ciljeva u pregledu stanja naglašen je zajednički cilj država članica u pogledu usklađivanja trenutačnih prioriteta područja djelovanja. U niže navedenoj tablici predloženo je smanjenje s trinaest na šest **prioritetnih područja** za razdoblje do 2020., od kojih svako može doprinijeti jednom ili više strateških ciljeva, potpuno je u skladu s općim političkim prioritetima EU-a i doprinosi im.

U tablici u nastavku prioriteta područja podijeljena su na **konkretna pitanja** kao odgovor na zahtjev Vijeća za konkretnijim utvrđivanjem tema za daljnji rad. Ta će se područja pratiti u okviru metoda rada i paketa alata okvira ET 2020.; ona su zajednički izazov za države članice, a rad na tim područjima na europskoj razini ima dodanu vrijednost. *Konkretna pitanja* bit će temelj mandata sljedeće generacije radnih skupina za ET 2020.

Države članice u skladu s nacionalnim prioritetima odabrat će područja i pitanja na kojima je potrebno raditi te oblik suradnje u kojoj žele sudjelovati.

Prioritetna područja	Konkretna pitanja
1. Relevantno i visokokvalitetno znanje, vještine i kompetencije razvijeni tijekom cjeloživotnog učenja, usmjereni na ishode učenja u svrhu zapošljivosti, inovativnosti, aktivnog građanstva i dobiti	- jačanje usmjerenog djelovanja politika kako bi se smanjile niske razine stjecanja osnovnih vještina diljem Europe, što uključuje jezik, pismenost, matematiku, prirodoslovje i digitalnu pismenost - jačanje razvoja transverzalnih vještina i ključnih kompetencija, u skladu s Referentnim okvirom ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje, a posebno digitalnih, poduzetničkih i jezičnih kompetencija - ponovno pokretanje i nastavak strategija cjeloživotnog učenja i usmjeravanje na prijelazne faze u okviru obrazovanja i osposobljavanja, istodobno visokokvalitetnim usmjeravanjem potičući horizontalni i vertikalni prijelaz na strukovno obrazovanje i osposobljavanje, visoko obrazovanje i obrazovanje odraslih, uključujući neformalno i informalno učenje, te s obrazovanja i osposobljavanja na rad - poticanje uopćenog, pravednog pristupa cijenom prihvatljivom i visokokvalitetnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, posebno za osobe u nepovoljnom položaju, te nastavak rada na kvalitativnom okviru u tom području - smanjenje ranog napuštanja školovanja podupiranjem na to usmjerenih strategija koje se provode u školama s pomoću opće uključive i na učenika usmjerene vizije obrazovanja i pružanja „drugih prilika”, s naglaskom na učinkovitom okruženju za učenje i pedagoškim metodama - promicanje relevantnosti visokog obrazovanja za tržište rada i društvo, među ostalim boljim uvidom u potrebe i ishode na tržištu rada i njihovim predviđanjem, npr. praćenjem karijera osoba s diplomom, poticanjem razvoja studijskih programa, jačanjem učenja kroz rad i suradnje između ustanova i poslodavaca

Prioritetna područja	Konkretna pitanja
	vii. provedba srednjoročnih ciljeva iz Rige u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (vidjeti detaljne informacije na kraju teksta) i pružanje potpore Europskom savezu za naukovanje i poboljšavanje predviđanja potreba za vještinama na tržištu rada viii. provedba obnovljenog Europskog programa za obrazovanje odraslih (vidjeti detaljne informacije na kraju teksta)
2. Uključivo obrazovanje, jednakost, pravednost, nediskriminacija i promicanje građanskih kompetencija	i. rješavanje pitanja sve veće raznolikosti učenika i poboljšanje pristupa kvalitetnom i uključivom redovnom obrazovanju i osposobljavanju za sve učenike, među ostalim za skupine u nepovoljnom položaju, kao što su učenici s posebnim potrebama, novopristigli migranti, osobe migrantskog podrijetla i Romi, a istodobno i borba protiv diskriminacije, rasizma, segregacije, zlostavljanja među vršnjacima (uključujući zlostavljanje na internetu), nasilja i stereotipa ii. rješavanje problema rodni razlika u obrazovanju i osposobljavanju, nejednakih mogućnosti za žene i muškarce te promicanje rodno uravnoteženijih obrazovnih izbora iii. olakšavanje migrantima učinkovitog usvajanja jednog ili više jezika koji se koristi u nastavi i radu formalnim i neformalnim učenjem iv. promicanje građanskih, međukulturnih i socijalnih kompetencija, međusobnog razumijevanja i uzajamnog poštovanja te posjedovanja demokratskih vrijednosti i temeljnih prava na svim razinama obrazovanja i osposobljavanja v. jačanje kritičkog razmišljanja te internetske i medijske pismenosti
3. Otvoreno i inovativno obrazovanje i osposobljavanje, uključujući potpuno prihvatanje digitalnog doba	i. daljnje istraživanje mogućnosti inovativnih i aktivnih pedagoških metoda kao što su interdisciplinarno poučavanje i metode suradničkog učenja kako bi se poboljšao razvoj relevantnih i naprednih vještina i kompetencija, uz istodobno poticanje uključivog obrazovanja, među ostalim za učenike u nepovoljnom položaju i učenike s poteškoćama ii. podupiranje suradnje poticanjem uključenosti učenika, učitelja i nastavnika, predavača, ravnatelja škola i drugih članova odgojno-obrazovnog osoblja, roditelja i šire lokalne zajednice kao što su skupine civilnog društva, socijalni partneri i poduzeća iii. povećanje sinergija između aktivnosti u obrazovanju, istraživanju i inovacijama, imajući na umu održivi rast, čime se nastavlja razvoj visokog obrazovanja s novom usmjerenosti na strukovno obrazovanje i osposobljavanje te na škole iv. promicanje upotrebe informacijskih i komunikacijskih tehnologija s ciljem povećanja kvalitete i relevantnosti obrazovanja na svim razinama v. povećanje dostupnosti i kvalitete otvorenih i digitalnih obrazovnih resursa i pedagoških metoda na svim razinama obrazovanja, u suradnji s europskim zajednicama otvorenog koda vi. razvoj digitalnih kompetencija na svim razinama učenja, uključujući formalno i neformalno učenje, kao odgovor na digitalnu revoluciju
4. Snažna potpora za učitelje i nastavnike, predavače, ravnatelje škola i drugo odgojno-obrazovno osoblje	i. jačanje zapošljavanja, odabira i uvođenja najboljih i najpogodnijih kandidata za nastavničku struku ii. povećanje privlačnosti i ugleda nastavničke struke među pripadnicima obaju spolova

Prioritetna područja	Konkretna pitanja
	iii. potpora inicijalnom obrazovanju i trajnom stručnom usavršavanju na svim razinama, posebno s ciljem pristupanja povećanoj raznolikosti učenika, ranom napuštanju školovanja, učenju kroz rad, digitalnim kompetencijama i inovativnim pedagoškim metodama, među ostalim u okviru alata EU-a kao što su platforma eTwinning, internetska stranica <i>School Education Gateway</i> i elektronička platforma za obrazovanje odraslih u Europi (EPALE) iv. potpora promicanju izvrsnosti u poučavanju na svim razinama, u izradi programâ za obrazovanje učitelja i nastavnika, organizaciji učenja i poticajnim strukturama te istraživanju novih načina za mjerenje kvalitete obrazovanja i stručnog usavršavanja učitelja i nastavnika
5. Transparentnost i priznavanje vještina i kvalifikacija radi olakšavanja mobilnosti u svrhu učenja te mobilnosti radne snage	i. poticanje transparentnosti, osiguravanja kvalitete, vrednovanja, a time i priznavanja vještina i/ili kvalifikacija, uključujući one stečene putem digitalnih, internetskih i otvorenih resursa za učenje te neformalnim i informalnim učenjem ii. pojednostavnjenje i racionalizacija transparentnosti, dokumentiranja te alata za vrednovanje i priznavanje koji uključuju izravno informiranje učenika, radnika i poslodavaca te daljnja provedba Europskog kvalifikacijskog okvira i nacionalnih kvalifikacijskih okvira iii. potpora mobilnosti učenika, naučnika, studenata, učitelja i nastavnika, članova odgojno-obrazovnog osoblja i znanstvenih istraživača iv. razvoj strateških partnerstava i zajedničkih studijskih programa, posebno povećanjem internacionalizacije visokog obrazovanja i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja
6. Održivo ulaganje, kvaliteta i učinkovitost sustava za obrazovanje i osposobljavanje	i. istraživanje potencijala Plana ulaganja za Europu u području obrazovanja i osposobljavanja, među ostalim promicanjem modela financiranja kojima će se privući privatni dionici i kapital ii. poticanje država članica na donošenje politika na temelju dokaza, uključujući vrednovanje i ocjenu sustava obrazovanja i osposobljavanja, s ciljem praćenja politika i osmišljanja reformi kojima se učinkovitije postiže kvaliteta obrazovanja iii. poticanje inovativnih načina za osiguranje održivog ulaganja u obrazovanje i osposobljavanje te, prema potrebi, ispitivanje oblika financiranja na temelju djelotvornosti i podjele troškova

POSEBNI PRIORITETI ZA STRUKOVNO OBRAZOVANJE I OSPOSABLJAVANJE TE OBRAZOVANJE ODRASLIH DO 2020.

Za sektorske programe za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (postupak Kopenhagen-Bruges) i za obrazovanje odraslih potrebno je detaljnije utvrditi ciljeve/prioritete za razdoblje do 2020. te ih usvojiti u ovom Zajedničkom izvješću.

I. STRUKOVNO OBRAZOVANJE I OSPOSABLJAVANJE

U zaključcima iz Rige od 22. lipnja 2015. u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za razdoblje od 2015. do 2020. predloženi su sljedeći srednjoročni ciljevi ⁽¹⁾:

— promicanje svih oblika **učenja kroz rad**, uz poseban naglasak na naukovanju, uključivanjem socijalnih partnera, poduzeća, komora i pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te poticanjem inovacija i poduzetništva;

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/2015-riga-conclusions_en.pdf.

- daljnji razvoj mehanizama **osiguravanja kvalitete** u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju u skladu s preporukom Europskog referentnog okvira za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET) ⁽²⁾ te, u okviru sustava za osiguravanje kvalitete, uspostava kontinuiranih **sustava informiranja i povratnih informacija u sustavu za početno strukovno obrazovanje i osposobljavanje te sustavu za trajno strukovno obrazovanje i osposobljavanje** ⁽³⁾ na temelju ishoda učenja;
- poboljšanje **pristupa strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i kvalifikacijama za sve** s pomoću fleksibilnijih i međusobno povezanih sustava, a posebno pružanjem učinkovitih i integriranih usluga savjetovanja i omogućivanjem vrednovanja neformalnog i informalnog učenja;
- daljnje jačanje **ključnih kompetencija** u kurikulumima za strukovno obrazovanje i osposobljavanje te pružanje učinkovitijih prilika za stjecanje ili razvoj tih vještina u okviru početnog i trajnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja;
- uvođenje sustavnih pristupa i prilika za **inicijalno obrazovanje i trajno stručno usavršavanje nastavnika, predavača i mentora u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju**, kako u školskom tako i u radnom okruženju.

II. OBRAZOVANJE ODRASLIH

U obnovljenom Europskom programu za obrazovanje odraslih ⁽⁴⁾ koji je Vijeće usvojilo 2011. istaknut je niz prioriteta područja za razdoblje od 2012. do 2014., ali su oni stavljeni u dugoročnu perspektivu u skladu s četiri strateška cilja okvira ET 2020. Posebni prioriteti na koje bi se države članice, uz potporu Europske komisije, trebale usredotočiti do 2020. kako bi ostvarile dugoročnu viziju navedenog programa, jesu:

- **upravljanje:** osiguravanje usklađenosti obrazovanja odraslih s drugim područjima politike, poboljšanje koordinacije, učinkovitosti i relevantnosti za potrebe društva, gospodarstva i okoliša; prema potrebi, povećanje i privatnih i javnih ulaganja;
- **ponuda i sudjelovanje:** znatno povećanje ponude visokokvalitetnog obrazovanja odraslih, posebno u pogledu pismenosti, kvantitativne pismenosti i digitalnih vještina, te povećanje sudjelovanja s pomoću učinkovitih strategija za informiranje, savjetovanje i motiviranje usmjerenih na skupine kojima je to najpotrebnije;
- **fleksibilnost i pristup:** proširivanje pristupa povećanjem dostupnosti učenja na radnom mjestu i učinkovitom upotrebom informacijskih i komunikacijskih tehnologija; uvođenje postupaka za utvrđivanje i vrednovanje vještina nisko kvalificiranih odraslih osoba i pružanje dostatnih drugih prilika kojima se osobama bez 4. razine kvalifikacija omogućuje stjecanje priznate kvalifikacije povezane s razinama Europskog kvalifikacijskog okvira;
- **kvaliteta:** poboljšanje osiguravanja kvalitete, uključujući praćenje i procjenu učinka, poboljšanje inicijalnog i trajnog obrazovanja nastavnika u obrazovanju odraslih te prikupljanje potrebnih podataka o potrebama kako bi se ponuda učinkovito usmjerila i osmislila.

⁽²⁾ SL C 155, 8.7.2009.

⁽³⁾ SL C 324, 1.12.2010., str. 5.

⁽⁴⁾ SL C 372, 20.12.2011., str. 1.